

Käskkirja põhjendused

Põhiseaduse § 37 lg 1 kohaselt on igaühel õigus haridusele, muuhulgas peab haridus olema kvaliteetne. Kvaliteetne haridus tähendab ka seda, et koolil on kohustus tagada õpilaste elu, tervis ja heaolu. Ka põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) § 44 lg 1 kohaselt peab kool tagama õpilaste ning ka kooli personali tervise kaitse. Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2021 määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 6 lg 2 esimese lause kohaselt korraldab põhikool õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011 määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 7 lg 2 kohaselt korraldab gümnaasium õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist.

Kooli õppetegevuse korraldamine kuulub kooli pädevusse (PGS § 24 lg 5 teine lause). Kooli ülesanne on korraldada õpilaste õppetegevus selliselt, et on tagatud õpilaste vaimne ja füüsiline turvalisus, sh tervise kaitse, nagu näeb ette PGS § 44 lg 1. Euroopa Inimõiguste Kohus on asunud seisukohale, et kool peab rakendama meetmeid, kui on teada tegelikust otsesest ohust inimeste tervisele või elule. Seega on koolil kohustus suunata oma tegevus COVID-19 puhangu ja epideemilise leviku ajal personali ja õpilaste nakkusohutuse tagamisele ning nakkuse leviku ennetamisele ja vältimisele. Koolipersonali ja õpilaste turvalise õpi- ja töökeskkonna loomiseks on koolil õigus rakendada abinõusid, mis aitavad ära hoida nakatumist ning viiruse levimist tervetele inimestele (PGS § 44 lg 3).

Seadusandja on andnud koolidele võimaluse ise määrata õppe toimumise viisi. Õpe võib toimuda loengu vormis, e-õppena või õppekäiguna (PGS § 24 lg 5 teine lause). Õppe korraldamist virtuaalses keskkonnas võimaldavad ka riiklikud õppekavad. Kooli kõrge nakatumisohu tingimustes on üheks võimaluseks nakkusohu vähendamiseks korraldada kooliõpe ümber viisil, kus osade õpilaste õpe toimub distantsõppe kaudu. E-õppe rakendamine tervisekaitse abinõuna on ette nähtud kooli kodukorra § 2 punkt 8.

Asjaolu, et epideemia tingimustes on Terviseametil õigus teha ettepanekuid meetmete rakendamiseks ja otsustada koolihoonete sulgemise üle (NETS § 28 lg 2 p 1), ei piira ega lõpeta PGSis sätestatud kooli pädevust, õigusi ja kohustusi. Lisaks tuleb märkida, et NETS § 24 punkt 1 alusel on kool tööandjana kohustatud nakkushaiguste tõrjel looma tööaladel, kus on nakkushaigusesse nakatumise oht, töötajatele võimalikult nakkusohutud töötingimused.

Eesti Arstide Liidu andmetel on Eesti üks suurima koroonaviiruse nakatumisega riikidest. Terviseameti 8. novembri 2021 ülevaate kohaselt on võimalik täheldada kergeid positiivseid märke koroonaviirusesse haigestumisse vähenemise kohta - nakatamiskordaja R on langenud 1,2 pealt 1 peale. Siiski on Terviseameti andmetel endiselt suurim nii haigestunute absoluutarv, kui ka haigestumus 100 000 elaniku kohta, koolilaste seas.

8. novembri 2021 seisuga on Tallinna linnas kokku 61 kooli kollet (lõppes 3 kollet ja lisandus 5). Koolide kolletes on kokku 1156 haigusjuhtu, millest 958 moodustavad õpilased ja 198 koolitöötajad. Terviseameti andmetel nakatuvad lapsed peamiselt koolis, koolist viiakse viirus perekondadesse ja sealt omakorda töökohtadesse. Oluline on see nakkusahel katkestada.

Eelpool välja toodud andmed ilmestavad kui oluline on kaitsta õpilasi ja koolipersonali, rakendades täiendavaid ohutuse meetmeid. Haigestunud inimeste ja haiglaravi vajavate patsientide arvu väga suur arv näitab oluliselt suurenenud terviseriski ohu tõusu, millega seotud nakkusohu tase on eriti kõrge, kui tihedalt puutuvad kokku õpilased ja õpetajad, kellede seas on suurenenud haigestumuste hulk.

Tallinna linna asutuste töökorralduses rakendatakse alates 1. novembrist 2021 kollast stsenaariumi, mis tähendab, et üldjuhul toimub suhtlemine elektrooniliste kanalite kaudu. Kooli kriisikava kohaselt korraldatakse sel juhul õppetöö hajutatult roteeruva osalise distantsõppena.

Koroonaviiruse väga laialdase leviku olukorras on üheks oluliseks abinõuks koolides haiguskollete tekkimise vähendamine, seal hulgas olemasolevate kollete laienemise ennetamine ning koolide sulgemise ohu vältimine. Terviseameti 10. novembri 2021 ülevaates tuuakse välja, et koroonaviiruse nakkuse leviku pidurdumine ja langustrend on kõige suurem Tallinnas ja Harjumaal. Nakatumise vähenemine on kombinatsioon kasvanud ohutajust, vaksineerimata ja läbi põdemata inimeste kontaktide vähenemisest, piirkondlikust distantsõppest, karmistatud järelevalvest ja hoogustunud vaksineerimisest. Seetõttu ei ole mõistlik ega põhjendatud järsk üleminek täielikule kontaktõppele. Seega võib tõdeda, et osalise e-õppe rakendamine on aidanud kaasa haigestumiste vähendamisele ning nakkusohutuse suurenemisele. Järelikult on rakendatud meetmed olnud tõhusad ning asjakohased.

Vaatamata esimestele positiivsetele märkidele, esineb siiski jätkuv laialdane haigestumine ning intensiivne koroonaviiruse levik, mis ohustab õpilaste ja koolipersonali tervist. Seega on vaja kooliõppe turvaliseks korraldamiseks ning haigestumise püsiva langustrendi tagamiseks rakendada distantsõpet ka edaspidi. Kuna osalisel distantsõppel on olnud positiivne mõju nakkusleviku vähendamiseks, siis on vaja seda rakendada ka edaspidi haigestumise püsiva langustrendi tagamiseks. Sellisele seisukohale on asunud ka Euroopa Ravimiamet. Ka Terviseamet on seisukohal, et kõrge nakatumise taseme ja hospitaliseeritud patsientide kõrge arvu tõttu on oluline jätkata olemasolevate piirangute täitmist ja teostada järelevalvet.

COVID-19 viiruse puhul on tegemist piisknakkusega, mille levikut aitab pidurdada peaaesjalikult inimkontaktide miinimumini vähendamine ja distantsi hoidmine, sest paraku levib viirus varjatult, viiruse kandjatel ei pruugi test olla positiivne ja ka vaksineerituna on võimalik nakatuda.

Õpetajate ja õpilaste tervise kaitseks ning turvalise õpikeskkonna tagamiseks on vajalik rakendada abinõusid, mis aitavad ennetada koroonaviiruse levikut, kaitsta koolipersonali ja õpilaste tervist, tagada õppetegevuse jätkumine.

Viiruse leviku pidevaks vähendamiseks ja nakkuse ahelate katkestamiseks on vajalik koolis jätkata täiendavate meetmete rakendamist ning jätkata osalisel distantsõppel. See on oluline aspekt ka õpetajate haigestumise riski vähendamisel, kuivõrd õpetajate haigestumisel peavad nad õppetööst täielikult eemalduma ja seetõttu võib õppetöö kvaliteet halveneda.

Hoolimata sellest, et praegusel ajal on elanikkonna vaksineeritus kõrgem kui pandeemia varasemas staadiumis, on haigestunute hulk ja viiruse levik endiselt lai. Vaksineerimine ei pruugi takistada nakatumist ega selle levitamist. COVID-19 viiruse puhul on tegemist piisknakkusega, mille levikut aitab pidurdada vaid inimkontaktide miinimumini vähendamine ja distantsi hoidmine, sest paraku ei pruugi viiruse kandjatel olla test positiivne. Seega ei saa distantsõppe kasutamist välistada põhjusel, et inimesi on vaksineeritud. Ka noorte seas vanuses 13-14 on vaksineeritus väga madal, sest nad saavad vaksineerida üksnes vanema loal (üle 12. aastaste noorte hõlmatus vaktsiiniga kogus riigis on Terviseameti ja LTKH andmetel ainult 44,78%).

LTKH andmetel on koolides viiruse kiire leviku põhjustajateks koolilaste vähene vaksineerituse tase ja asjaolu, et paljud õpetajad on vaksineeritud AstraZeneca vaktsiiniga. Enamus õpetajate puhul on möödunud vaksineerimisest oluline ajavahemik, mille tõttu on vaktsiinide toime oluliselt vähenenud (eriti AstraZeneca vaktsiini puhul). Järelikult on õpetajad COVID viiruse vastu kaitseta ning seetõttu on õppetöö korraldamise jätkusuutlikus suures ohus. Tervisealaspetsialistid on välja toonud, et hetkel on oluliselt kasvanud koroonaviirusesse nakatumine ning haigestumine õpilaste seas, mis suurendab nakkusohtlikkust koolihoonetes, kus õppetegevus toimub terve päeva vältel ning inimestel on tihedad kontaktid. Seega võib täielik kontaktõppe läbiviimine suurendada riski õpetajate ja õpilaste tervisele ning vajalik on suurem õpilaste hajutatus.

Õpilaste ja õpetajate tervise kaitsmiseks ning õpilaste hajutamiseks on vajalik saata 3., 10. ja 11. klassid e-õppele (osalisele distantsõppele) ja piirata õpilaste ning koolipersonali lähikontakte. Lisaks on distantsõppe vajalik meede koolide haiguskollete vähendamiseks ja uute kollete tekkimise ennetamiseks. Ennetustegevuse mõjul on olukorra paranedes võimalik kontaktõppele naastes keskenduda õppetegevusele, mitte lähikontaktsete kaardistamisele ja isolatsiooni suunamisele. Arvestades Tallinna Linnavalitsuse 10. novembri korralduses väljendatud toetust korraldada õppetööd e-õppena (osaliselt distantsõppena), on põhjendatud saata 3., 10. ja 11. klassid klassid distantsõppele.

Distantsõppele üleminek ei mõjuta õpilaste õigust hariduse kättesaadavusele. Kuna e-õpe on vahelduva eduga toimunud juba peaaegu 2 aastat, siis on mitmed esialgselt esile kerkinud kitsakohad e-õppe korralduses likvideeritud ning üleminek kontaktõppelt e-õppele toimub latusalt. Kool tagab vajadusel ka õpilastele õppetööl osalemiseks arvuti. Distantsõppe puhul lähtub kool samadest õpetamise alustest ning tagab kvaliteetse õppetöö jätkumise.

Otsus lähtub ühtlasi Terviseameti avalikkusele antud seisukohtadest, mille kohaselt on distantsõppel jätkamine käesolevas epidemioloogilises olukorras põhjendatu